

EUROPAPARLAMENTETS UTFRÅGNING
SVAR PÅ FRÅGOR TILL DEN NOMINERADE
KOMMISSIONSLEDAMOTEN
CATHERINE MARGARET ASHTON

(Handel)

Del B – Särskilda frågor

1. Meddelandet "Ett konkurrenskraftigt Europa i världen" betraktas som kommissionens policyförklaring om internationell handel och som den externa komponenten i kommissionens konkurrensstrategi. Den akuta finanskrisen, kraftigt stigande livsmedelspriser och en fortsatt försämring av miljöförhållandena i hela världen kommer att få allvarliga följder för den internationella handeln och världsekonomin. Anser du, mot denna bakgrund, att det finns anledning att justera handelspolitiken inom något av de områden som nämns i meddelandet, i synnerhet när det gäller marknadstillträde för EU-varor och -tjänster till tredjeländer, utnyttjande av handelspolitiska skyddsinstrument, säkerställande av skydd för immaterialrätter samt EU-företags tillträde till viktiga upphandlingsmarknader i utlandet?

Meddelandet "Ett konkurrenskraftigt Europa i världen" behandlar ett särskilt spörsmål: hur handelspolitiken kan stärka EU:s ekonomiska konkurrenskraft internationellt och hjälpa oss att skapa starkare samhällen. Den centrala idén i strategin är att våra ekonomiers och samhällens styrka beror på vår öppenhet för handel, andras öppenhet gentemot oss och ett engagemang i den globala ekonomin. Naturligtvis måste vi vara beredda att anpassa delar av denna politik efter utvecklingen i världen. Vi måste fortsätta att anpassa våra arbetsmetoder och se till att vi tar itu med rätt frågor. Men enligt min mening bekräftar den nuvarande krisen snarast vikten hos meddelandets mål att skapa rättvisa handelsvillkor och en öppen global ekonomi baserad på regler och effektiva metoder för att se till att de efterlevs.

Den ekonomiska analysen bakom strategin gäller fortfarande. Den har förstärkts av siffrorna från 2007, av vilka det framgår att EU fortsätter att uppvisa goda resultat på exportmarknaderna, särskilt när det gäller varor och tjänster som kräver avancerad kompens eller specialistkunskaper. Vi är och förblir en handelskontinent som är starkt integrerad i de globala distributionskedjorna och beroende av globala marknader när det gäller både de produkter vi köper och vår export.

Det är svårt att i detta skede förutsäga hur den nuvarande finanskrisen kommer att påverka denna situation, eller den internationella handeln i stort. Vi måste förbereda

oss på en fallande efterfrågan på de utvecklade marknaderna, i takt med att konsumentefterfrågan minskar, och troligen en liknande försvagning i vissa tillväxtekonomier som blir allt viktigare som handelspartner för oss. Under en nedgång i världsekonomin är dessutom trycket på protektionistiska åtgärder i Europa och hos våra handelspartner som högst. Därtill kommer stigande priser på resurser, såsom baslivsmedel, och det akuta behovet av att minska miljöeffekterna av den ekonomiska tillväxten, både här och i utvecklingsländerna.

Generellt sett tror jag att de prioriteringar som görs i meddelandet "Ett konkurrenskraftigt Europa i världen" är de rätta även mot bakgrund av den nuvarande situationen. Det är viktigt att vi fortsätter att göra en insats för att se till att våra företag ges rättvis tillgång till exportmarknaderna och våra handelspartner iakttar sina skyldigheter inom ramen för WTO. Förhandlingarna om omfattande frihandelsavtal med tillväxtekonomierna är ett viktigt verktyg för att åstadkomma detta. Invigningen 2007 av partnerskapet för marknadstillträde mellan kommissionen, medlemsstaterna och företagen har också utgjort ett positivt bidrag i detta sammanhang. Vi måste fortsätta att inrikta våra resurser på att se till att våra exportföretag, oavsett storlek, ges rättvis behandling utomlands, med hjälp av partnerskapet för marknadstillträde och andra verktyg. Detta kommer att vara viktigt inom den offentliga upphandlingen, som fortfarande är en av de mest slutna marknaderna i världsekonomin, men som är ett område där europeiska företag av alla storlekar har värdefulla kunskaper. Men jag medger att detta är ett av de områden där det är svårast att göra framsteg i våra bilaterala förhandlingar, men samtidigt ett område där vi måste ha förståelse för de lokala omständigheter som ligger till grund för våra partners förhandlingspositioner. Jag skulle gärna se t.ex. att vi bereder bättre tillgång för europeiska miljöinvesteringar och miljöteknik till industrin inom de stora tillväxtmarknaderna, där de kan bidra till ett skifte mot låga koldioxidutsläpp. Detta är något som jag strävar efter att placera högt på dagordningen i våra handelsförbindelser med Kina.

Vi bör även vara beredda och villiga att använda våra handelspolitiska skyddsåtgärder för att se till att andra bedriver rättvis handel och inte dumpar varor på våra marknader på ett sätt som skadar EU:s ekonomiska intressen. Ett effektivt handelsskydd är en nödvändig konsekvens av en öppen marknad. Vi är öppna för handel, men vi förväntar oss att våra partner bedriver rättvis handel.

Jag tror också att vi gör rätt i att koncentrera oss på att bekämpa märkesförfalskning runt om i världen, inte endast därför att det är mycket destruktivt för våra företag och slår direkt mot deras berättigade komparativa fördelar, utan även för att förfalskade varor ofta är osäkra eller av dålig kvalitet.

2. Med beaktande av att WTO:s ministermöte i juli misslyckades och att man inte kan se något slut på Doharundan, vilka blir de långsiktiga följderna för Europeiska unionen och resten av världen av dödläget i WTO-förhandlingarna? Hur ser framtiden ut för ett WTO-centrerat multilateralt handelssystem om Doharundan inte lyckas uppnå sina utvecklingsmål? Tror du att det blir nödvändigt att frånga den ledande principen om ett gemensamt åtagande? Kommer du aktivt att stödja en reform av WTO, inbegripet inrättandet av en parlamentarisk dimension

i denna organisation i syfte att främja den demokratiska legitimiteten och insynen i WTO förhandlingarna?

För det första har vi aldrig kommit så nära en överenskommelse inom Dohaagendan som vi gjorde i juli, och jag skulle vilja gå vidare med det arbetet. Ett misslyckande i Doharundan skulle få konsekvenser på flera olika nivåer. Möjligheten att Doha leder fram till ett starkt utvecklingspaket, inklusive skattefri och kvoteringsfri tillgång till marknaden för de minst utvecklade länderna, initiativet *Aid for Trade* och förenklade handelsprocedurer, skulle gå förlorad. Handelsmöjligheter skulle gå förlorade, både i industriländerna och i de snabbt växande tillväxtekonomierna. Säkerheten i form av ett handelsavtal, som skulle innebära att allt nytt marknadstillträde som erbjudits unilateralt sedan den senaste multilaterala handelsöverenskommelsen för fjorton–femton år sedan blev permanentat och omöjligt att avskaffa, skulle gå förlorad. Möjligheten att förmå USA att röra sig i riktning mot en mer genomgående jordbruksreform, så att det amerikanska jordbruksstödet fick mindre skadliga effekter på jordbrukarna i utvecklingsländerna, skulle gå förlorad. De finns ett dussin andra områden där Doharundan stegvis skulle bidra till att öka öppenheten hos världsekonomin eller finjustera och stärka de internationella regler som bidrar till att garantera en rättvis världshandel.

Ett misslyckande i Doha skulle urholka WTO:s trovärdighet, inte minst i tillväxtekonomierna och utvecklingsländerna längre ner på utvecklingsstegen. Tanken var att Doha skulle bli ett annorlunda handelsavtal, som skulle visa att det multilaterala handelssystemet hade förmåga att återspegla de olika behoven i utvecklingsländerna. Riskens finns att ett misslyckande i Doha kan medföra att vissa utvecklingsländer drar slutsatsen att deras intressen inte kan tas till vara inom ramen för de befintliga institutionerna.

Jag accepterar att principen om ett gemensamt åtagande innebär enorma politiska och tekniska problem, eftersom WTO har 153 medlemmar, och jag tror att WTO sannolikt kommer att utvecklas mot mer flexibla förhandlingsstrukturer i framtiden. Doha är utformat som ett gemensamt åtagande, och den balans som garanteras genom ett gemensamt åtagande är viktig, såväl för balansen mellan de olika förhandlingsområdena, såsom jordbruk och varor och tjänster, som för den finansiella balansen mellan liberaliseringen och de särskilda utvecklingsåtgärder som är centrala för Doharundan. Jag stöder i princip varje ändring av WTO:s praxis som ökar öppenheten hos förhandlings- och tvistlösningsprocessen, och som ökar parlamentsledamöternas möjlighet att övervaka och påverka sina respektive regeringars ställningstaganden.

3. På vilket sätt bör avtalen om ekonomiskt partnerskap mellan Europeiska gemenskapen och AVS-staterna påverka AVS-ländernas ekonomiska tillväxt, utveckling, integration, sammanhållning och roll i framtiden? Med tanke på kraven från vissa AVS-länder som har undertecknat interimsavtal som endast avser varor med Europeiska kommissionen, är du redo att omförhandla de kapitel som ingår i språngbrädesavtalen? Kommer du att fortsätta att förhandla om fullständiga avtal om ekonomiskt partnerskap? Hur ämnar du förbättra

allmänhetens bild av Europeiska unionen i dess förbindelser med AVS-länderna?

Målen för avtalen om ekonomiskt partnerskap är samma som de som AVS-staterna och EU avtalade i Cotonouavtalet 2000. Avtalen måste främja hållbar utveckling och bidra till fattigdomsminskning i AVS-länderna. I synnerhet ska man bygga insatserna på initiativen för att öka AVS-staternas regionala integrering för att förstärka deras integrering i världsekonomin. Vi måste hjälpa AVS-staterna att stegvis integreras i världsekonomin, i stället för att låta dem fortsätta spela en biroll. Genom handelsförmånerna i Cotonouavtalet minskade AVS-staternas andel av EU:s handel och koncentrerades i allt högre grad till obearbetade basvaror. Enbart att stoppa denna negativa utveckling kommer att innebära en framgång, men vi bör sträva efter att främja en diversifiering i dessa ekonomier. För att göra det behöver vi fullständiga regionala avtal om ekonomiskt partnerskap som hjälper AVS-länderna att uppfylla de internationella kraven, skapa nya möjligheter inom handeln med tjänster, som är oundgänglig för utveckling, och skapa den säkra rättsliga miljö och de ekonomiska förutsättningar som kommer att bidra till att locka till sig investeringar.

Vi måste underteckna de interimsavtal som paraferades 2007 för att vårt handelssystem ska bli kompatibelt med WTO:s regler och för att skydda marknadstillträdet för våra partner. Vi bör även erkänna att det finns länder som för närvarande håller på att förhandla fram fullständiga avtal om ekonomiskt partnerskap för att ersätta interimsavtalen. Länderna har rätt att ta upp valfria frågor som en del av dessa bredare förhandlingar, bland annat alla frågor som härstammar från interimsavtalen. Jag är medveten om de frågor som har tagits upp av olika regioner och att samma regioner även har återupprepat sin målsättning att uppnå fullständiga utvecklingsorienterade avtal om ekonomiskt partnerskap.

Dessa avtal om ekonomiskt partnerskap kommer inte att bli identiska. Det är naturligtvis meningslöst att underteckna ett avtal som regionen i fråga inte kan genomföra, så de kommer att återspegla de regionala skillnaderna. Men alla avtal om ekonomiskt partnerskap bör vara ”fullständiga” så till vida att de utnyttjar alla möjligheter att främja utveckling.

Förhandlingarna om avtalen handlar om reform och om att förändra ett 30 år gammalt system för handelsförmåner. Vi var tvungna att slutföra våra förhandlingar innan Cotonouavtalet rättsligen upphörde att gälla 2007. En reform av den här storleken är aldrig lätt. För att tidsfristen skulle iakttas fordrades kompromisser från alla sidor och en del svåra beslut. Under förutsättning att vi lyckas med att få interimsavtalen undertecknade, kommer vi hädanefter att arbeta under mindre hårt tryck. Jag tror att vi kan och bör ge förhandlingarna en annan karaktär. Jag skulle gärna engagera mig personligen i samarbetet med AVS-partnerna och förklara att vi strävar efter att höra vad de vill få ut av dessa avtal, handla i enlighet därmed och ta del av deras synpunkter. Jag hoppas kunna ge dessa förbindelser en personlig prägel och skulle göra allt som stod i min förmåga för att fortsätta arbetet med att stärka våra förbindelser med AVS. Ett nära samarbete med Europaparlamentet och det civila samhället är enligt min uppfattning en mycket viktig del i detta arbete.

4. Mot bakgrund av den senaste utvecklingen av världsekonomin, bristen på framsteg i multilaterala handelsförhandlingar och

långsammare framsteg än väntat i vissa bilaterala förhandlingar, anser du att det är nödvändigt att ompröva EU:s strategi gentemot dess viktigaste handelsparter? Hur planerar du att lösa de lagstiftningsfrågor och andra frågor som gett upphov till meningsskiljaktigheter med Förenta staterna? Vilka åtgärder ämnar du vidta för att skapa mer balans i handelsförbindelserna med Kina? Vad kommer du att göra för att garantera att förhandlingarna om frihandelsavtal med regioner i Asien, Latinamerika och Medelhavsområdet bidrar till ökad regional integration, vilket skulle vara betydligt värdefullare för bägge parter än en rad bilaterala avtal?

Jag är övertygad om att vi behöver komplettera vårt engagemang för förvaltningen av den multilaterala handelsordningen inom ramen för WTO med starka och strategiska ekonomiska förbindelser med våra viktigaste handelspartner. De djupgående förändringar vi ser i det globala ekonomiska landskapet, och graden av ömsesidigt ekonomiskt beroende mellan EU och ekonomier i tillväxt, innebär att effektiva och konstruktiva partnerskap med Indien, Kina, Japan, Korea, Asean-länderna och länderna i Latinamerika behövs mer än någonsin. Ekonomiska förbindelser med EU:s grannländer, inklusive Ryssland och länderna i Medelhavsområdet, är också av största vikt. Våra förbindelser med USA förblir grundvalen för den globala ekonomin och den mest omfattande handelsförbindelsen i världen.

När det gäller Förenta staterna är det riktigt att skillnader i lagstiftning och strategi fortsätter att inverka menligt på handelsutbytet. Det är dock svårt att från en dag till en annan avskaffa handelshinder som grundar sig på lagstiftning. Vi bedriver dock ett intensivt samarbete med USA för att komma till rätta med dessa problem. Genom inrättandet av det transatlantiska ekonomiska rådet (TEC) 2007 skapades ett nytt verktyg för att sätta fokus på lagstiftningsproblem. Med rätt politiskt engagemang från nästa amerikanska regering, utgör TEC och vår dialog om lagstiftning med USA en stor möjlighet. Vi bör dock inte låta oenighet i vissa handelsfrågor överskugga det faktum att EU och USA har en mycket viktig roll att spela i nästa fas i globaliseringen och för ett konstruktivt samarbete med andra länder, till exempel Kina och Indien.

Min föregångare brukade säga att Kina står för den största enskilda utmaningen för EU:s handelspolitik och jag är böjd att hålla med. Jag anser att förbindelserna med Kina är både mycket viktiga och potentiellt till stort gagn för båda parter. Vårt handelsunderskott med Kina är slående stort och avspeglar i vissa mån det faktum att den kinesiska marknaden inte är lika öppen för våra varor, tjänster och investeringar som vi skulle önska och förväntar oss. Inrättandet av en mekanism på hög nivå (*High Level Mechanism*) 2008 var en signal från kinesiskt håll att man förstår vår oro över obalansen i handeln, men goda avsikter är inte tillräckligt. Mekanismen måste bedömas utifrån resultat. När det gäller Kina vill jag fokusera på förbindelser som är tillräckligt konstruktiva för att medge en rak dialog om problem som rör tillträdet till marknaden, men som ändå tar fasta på vårt ömsesidiga ekonomiska beroende och våra gemensamma strategiska intressen.

Målet med våra frihandelsavtal kommer även i fortsättningen att vara att bygga starka regionala marknader. Det är centralt för avtalen om ekonomiskt partnerskap och ligger till grund för de val vi har gjort med avseende på utformningen av

förhandlingarna med Sydostasiatiska nationers förbund (Asean), Centralamerika, Andinska gemenskapen, Sydamerikanska gemensamma marknaden (Mercosur), Medelhavsregionen och Gulfstaternas samarbetsråd. Denna hållning är ekonomiskt befogad och säkerställer att mindre partner kan dra fördel av den tyngd som kollektivet ger i sina förbindelser med EU. Den återspeglar också EU:s egna erfarenheter: en större regional marknad är en starkare ekonomisk motor och ett mer attraktivt mål för investeringar och handel. Även i de fall där vi är öppna för att man kan gå olika snabbt fram – vilket är fallet i fråga om Sydostasien, Medelhavsområdet och Andinska gemenskapen – bör slutmålet också i fortsättningen vara en starkare ekonomisk integration mellan regioner.

5. Innan Lissabonfördraget har ratificerats är kommissionen och kommissionsledamöterna naturligtvis bundna av de befintliga fördragen. Vilka åtgärder anser du att kommissionen redan nu kunde vidta innan fördraget formellt ratificerats? Är du redo att stödja Europaparlamentet i dess begäran om ett interinstitutionellt avtal enligt vilket Europaparlamentet på området för utrikeshandel skulle tilldelas de befogenheter som det skulle ha tilldelats i Lissabonfördraget? I vilken utsträckning är du villig att utvidga samarbetet med Europaparlamentet i handelsfrågor utöver de skyldigheter som fastställs i fördragen? Hur ser du på ditt ansvar inför Europaparlamentet? Vilka erfarenheter och kunskaper anser du att du kan tillföra rollen som EU:s handelsansvariga kommissionsledamot?

Som en engagerad parlamentsledamot med tio års erfarenhet av arbetet i det brittiska överhuset vet jag att Europaparlamentet spelar en mycket viktig roll både som kommissionens samarbetspartner vid utformningen av handelspolitiken och i de eventuella situationer där kommissionen uppmanas att fullgöra sin redovisningsskyldighet. Jag delar helt utskottets uppfattning att de förändringar på den gemensamma handelspolitikens område som följer med Lissabonfördraget, särskilt de som innebär att Europaparlamentets får en förstärkt roll och jämföras med rådet, kommer att bidra till att stärka handelspolitikens demokratiska legitimitet och göra den mer effektiv, i synnerhet i de fall där Europaparlamentets ges betydligt större befogenheter. Kommissionen förespråkade aktivt att parlamentet skulle spela en större roll under de regeringskonferenser som föregick Lissabonfördraget.

Mina företrädare, Pascal Lamy och Peter Mandelson, har i denna anda redan åtagit sig att hålla parlamentet underrättat om den politiska utvecklingen och förhandlingarna. Jag delar till fullo uppfattningen att om detta förhållande ska kunna bära frukt är det viktigt att kommissionen i god tid innan förhandlingar inleds informerar parlamentet om vår avsikt att begära förhandlingsdirektiv från rådet. Ni måste få tillfälle att yttra er om dessa förhandlingsdirektiv, fortlöpande följa hur förhandlingarna utvecklar sig och utarbeta formella yttranden när så krävs. Jag kommer att värna om och respektera denna praxis mycket noggrant.

Fram till dess att Lissabonfördraget har ratificerats är kommissionen och dess ledamöter naturligtvis skyldiga att handla inom ramarna för det befintliga fördraget, vilket även gäller parlamentet. Även om jag således inte kan få kommissionen att tillämpa Lissabonfördragets bestämmelser på förhand, är jag beredd att fullt ut

använda mig av det spelrum som finns inom ramen för de befintliga bestämmelserna för att upprätthålla och stärka parlamentets delaktighet i handelspolitiken.

Det skulle till exempel innebära att

- hålla Europaparlamentet och detta utskott fullt informerade om förberedelserna, genomförandet och slutförandet av internationella förhandlingar,
- tillhandahålla alla relevanta upplysningar och därigenom likabehandla Europaparlamentet och rådet,
- regelbundet delta i plenarsammanträden och i Europaparlamentets formella och informella möten (särskilt i detta utskotts) i överensstämmelse med 2004 års ramavtalet om förbindelserna mellan Europaparlamentet och kommissionen.
- samråda med er och lyssna till era synpunkter på de stora utmaningar vi står inför på handelsområdet och om möjligt bygga vidare på era rekommendationer.

Dessutom är de komplexa avtal vi förhandlar om idag generellt utformade på ett sådant sätt att parlamentet har möjlighet att yttra sig om de slutliga avtalen, vilket gläder mig.